

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

НА ТЕМУ:

«ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРІЙ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ В ПЕЙЗАЖНОМУ СТИЛІ»

Виконав:

здобувач освітнього ступеня «Бакалавр»
освітньо-професійної програми «Садово-
паркове господарство»
спеціальності 206 «Садово-паркове
господарство»
денної форми навчання
ДОВБНЯ Антон Олександрович

Керівник:

кандидат с.-г. н., доцент
БЕЗВІКОННИЙ Петро Васильович

Оцінка захисту:

Національна шкала _____
Кількість балів ____ Шкала ECTS ____
«____» _____ 2026 р.

Допускається до захисту:

«____» _____ 2026 р.

Гарант освітньо-професійної
програми «Садово-паркове господарство»
спеціальності 206 «Садово-паркове господарство»
кандидат сільськогосподарських наук, доцент
_____ (БЕЗВІКОННИЙ Петро Васильович)

РЕЗЮМЕ

ДОВБНЯ А. О. Озеленення та благоустрій присадибної ділянки в пейзажному стилі / кваліфікаційна робота освітнього ступеня «Бакалавр» освітньо-професійної програми «Садово-паркове господарство», спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» – ЗВО «Подільський державний університет», м. Кам'янець-Подільський, 2026.

Метою роботи є розробити проектні пропозиції з реконструкції, озеленення та благоустрою присадибної ділянки в м. Кам'янець-Подільський, за адресою: вул. Олександра Кошиця, 28.

Для досягнення зазначеної мети вивчено природні умови району дослідження; досліджено видову структуру та сучасний стан існуючих зелених насаджень; проаналізовано планувальну організацію території; розроблено проектні пропозиції з організації озеленення; запропоновано агротехнічні заходи щодо догляду та експлуатації рослин; розглянуто організацію робочих процесів та оцінку потенційних ризиків під час проведення озеленювальних робіт; складено кошторис витрат на реалізацію проекту.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, 5 розділів, висновків та рекомендацій і списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 82 сторінки для пояснювальної записки.

Кошторисна вартість озеленення та благоустрою території присадибної ділянки у м. Кам'янець-Подільський по вул. Олександра Кошиця 28 становить 185870 грн., із яких найбільшу частину бюджету займають матеріали необхідні для облаштування покриттів, малих архітектурних форм та елементів благоустрою 91127 грн, або майже 57 % від загального бюджету. Вартість садивного матеріалу дерев і кущів становить 33328 грн.

Ключові слова: ландшафтний дизайн, проектування., присадибна ділянка, декоративні рослини, квіти, кошторисна вартість.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРИНЦИПИ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТЕРИТОРІЙ.....	6
1.1. Вплив зелених насаджень на мікроклімат урбанізованих територій.....	6
1.2. Сучасні методи та концепції ландшафтного дизайну для озеленення присадибних ділянок.....	8
1.3. Принципи організації простору та формування зелених насаджень на присадибній території.....	15
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ТА ЛАНДШАФТНИХ УМОВ ПРОЕКТУВАННЯ.....	19
2.1. Географічне розташування та територіальні характеристики об'єкта проекту.....	19
2.2 Кліматичні умови та ґрунтові особливості території.....	22
РОЗДІЛ 3 ПРОЕКТНІ РІШЕННЯ З БЛАГОУСТРОЮ ТА ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ.....	24
3.1. Організація простору та формування зелених насаджень.....	24
3.2. Видовий склад та особливості рослин для озеленення об'єкта..	33
3.3. Агротехнічні прийоми та догляд за рослинами.....	56
РОЗДІЛ 4 КОШТОРИС ВИТРАТ НА РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОЕКТУ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРОЮ ТЕРИТОРІЇ.....	64
РОЗДІЛ 5 ОХОРОНА ПРАЦІ ПІД ЧАС ОЗЕЛЕНЕННЯ ТЕРИТОРІЇ.	71
ВИСНОВКИ.....	75
РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	78

ВСТУП

Значення зелених насаджень у міському середовищі важко переоцінити, адже вони виконують численні функції, сприяючи формуванню комфортного середовища для життя населення та покращенню санітарно-гігієнічного стану довкілля. Зелені насадження позитивно впливають на повітряний басейн, зменшують негативний вплив різних природних та антропогенних факторів, що безпосередньо відображається на здоров'ї та працездатності людей.

Розширення міських територій супроводжується зменшенням природних лісових ресурсів. Будівництво житлових і промислових об'єктів, прокладання нових доріг, розвиток транспортних магістралей – усе це призводить до руйнування природного середовища. «Зелені легені» міста перестають справлятися з навантаженням, що призводить до погіршення якості повітря, підвищення рівня пилу, смогу та забруднення [10].

Зростаючий техногенний тиск на людину зумовлює необхідність створення зелених зон поблизу житла, промислових і службових приміщень. Озеленення є важливим елементом благоустрою та покращує мікроклімат, естетичний стан і психологічний комфорт. Рослини не тільки прикрашають простір, а й збагачують повітря киснем, зменшують концентрацію шкідливих домішок і пилу, створюючи сприятливі умови для проживання [19].

Озеленення територій включає комплекс заходів, що охоплюють квітково-декоративне оформлення парків, скверів, садів, присадибних ділянок та прилеглих до них територій. Основна функція зелених насаджень у місті – підтримка екологічної рівноваги та створення комфортного середовища для населення. Планування озеленення передбачає правильний підбір асортименту рослин, врахування біологічних особливостей дерев та кущів, принципове розміщення насаджень залежно від характеру забудови та інженерної інфраструктури. В умовах міського середовища рослини піддаються стресу через забруднення повітря, ґрунту та води, а іноді й свідомому знищенню, тому

дбайливе ставлення до зелених насаджень є важливою складовою екологічної культури людини.

Мета дипломної роботи – розробити проектні пропозиції з реконструкції, озеленення та благоустрою присадибної ділянки в м. Кам’янець-Подільський, за адресою: вул. Олександра Кошиця 28.

Для досягнення мети визначено такі **завдання**:

- вивчити природні умови району дослідження;
- дослідити видову структуру та сучасний стан існуючих зелених насаджень;
- проаналізувати планувальну організацію території;
- розробити проектні пропозиції з організації озеленення;
- запропонувати агротехнічні заходи щодо догляду та експлуатації рослин;
- розглянути організацію робочих процесів та оцінку потенційних ризиків під час проведення озеленювальних робіт;
- скласти кошторис витрат на реалізацію проекту.

Об’єкт дослідження – присадибна ділянка за адресою: м. Кам’янець-Подільський, вул. Олександра Кошиця 28.

Предмет дослідження – заходи з реконструкції, озеленення та благоустрою присадибної ділянки.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні результати досліджень доповідались на IX Всеукраїнській науковій інтернет-конференції «Інноваційні технології в рослинництві» присвячена 100-річчю з дня народження О.С. Алексєєвої (м. Кам’янець-Подільський, 2026 р.).

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи було проведено комплексний аналіз території присадибної ділянки, виконано оцінку її функціонального стану та розроблено проєктні рішення з озеленення й благоустрою. На основі виконаних робіт сформовано такі основні висновки.

1. Запропонований проєкт озеленення відповідає сучасним принципам ландшафтної архітектури, а композиція сформована у пейзажному стилі. Асортимент використаних порід і сортів рослин повністю адаптований до ґрунтово-кліматичних умов території, характеризується високою декоративністю, стійкістю до міських умов та невибагливістю у догляді. Дібрані рослини створюють виразні акценти, різноманітні за формою, кольором і фактурою, що забезпечує привабливий вигляд ділянки протягом усього теплого періоду року.

2. У межах проєкту запропоновано комплекс озеленювальних і благоустроювальних заходів, а саме:

- Формування вздовж паркану декоративної композиції з туї західної ‘Smaragd’, ялівцю горизонтального ‘Golden Carpet’, кизильнику горизонтального ‘Darf’ s ‘Splendida’ та вейгели квітучої ‘Gustave Mallet’. Поєднання хвойних, вічнозелених і квітучих рослин забезпечує структурованість та сезонну декоративність.

- Закладання рокарію, до складу якого увійшли обрієта культурна, флокс причудовий, флокс Дугласа, два види ялівців (‘Bar Harbor’ та ‘Depress Aurea’), барбарис Тунберга та очиток їдкий. Рослини підібрано таким чином, щоб композиція зберігала декоративність із ранньої весни до осені. Фоном для рокарію передбачено декоративну гальку, що підкреслює природний характер композиції.

- Створення декоративних композицій біля будівлі, у складі яких бузок звичайний, жасмин садовий та троянда гібридна. Ці рослини забезпечують тривалий період цвітіння та формують виразні кольорові акценти.

- Улаштування рекреаційної зони у північно-західній частині ділянки з дерев'яною шестикутною альтанкою площею 8 м². Для вертикального озеленення використано дівочий виноград п'ятилисточковий та шовковицю білу форми 'Pendula'.

- Висадження ялини блакитної у північній частині ділянки з метою створення солітера та підвищення декоративності зимового періоду. На вільних площах запроєктовано садово-парковий газон площею 243 м².

- Створення плодової зони із восьми дерев яблуні домашньої сортів 'Golden Delicious' та 'Oregon Spur'. Біля гаража запроєктовано встановлення садової гойдалки, поруч із якою у контейнері висаджено тую західну 'Smaragd'.

- Дорожньо-стежкова мережа площею 250 м² виконуватиметься з клінкерної плитки. Уздовж доріжок передбачено рядову посадку з 50 кущів самшиту вічнозеленого, що виконує функцію низького бордюру.

- У центрі території заплановано влаштувати декоративний фонтан та рекреаційний майданчик із накриттям, столом і лавкою, що формує зону відпочинку для власників ділянки.

- Система освітлення, що складається з 11 ліхтарів, забезпечує функціональність та декоративність території у вечірній час.

3. Економічний аналіз показав, що загальна вартість проєкту реконструкції, озеленення та благоустрою присадибної ділянки за адресою: м Кам'янець-Подільський, вул. Олександра Кошиця, 28 – становить 185870 грн. До кошторису включено витрати на придбання садивного матеріалу, виконання робіт із облаштування покриттів, встановлення малих архітектурних форм, висадження рослин, створення газону та монтаж системи освітлення.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Для підтримки естетичного вигляду та довговічності озеленення присадибної ділянки рекомендується:

- регулярно проводити полив туї західної «smaragd», ялівців, кизильнику, вейгели та плодових дерев відповідно до потреб кожного виду.
- обрізку декоративних та плодових рослин виконувати двічі на рік для формування крони та стимулювання росту.
- підтримувати рокарії, контролюючи стан декоративної гальки та багаторічних рослин (обрієта, флокс, очиток), забезпечувати прополювання та мульчування.
- газон регулярно косити, підживлювати та проводити аерацію 1–2 рази на сезон.
- клінкерну плитку очищати від забруднень, контролювати рівень ідеального укладання, а навколо самшиту – проводити обрізку та підживлення для збереження декоративного вигляду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атлас перспективних сортів плодових і ягідних культур України. – К.: Одес, 1999. – 454 с.
2. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво: Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів / В.І. Білоус. – К.: Наук. Світ, 2001. – 299 с.
3. Білоус В.І. Декоративне садівництво (Основи квітникарства, дендрології та озеленення): Підручник / В.І. Білоус. – Умань, 2005. – 247 с.
4. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. – К.: Каравела, 2003. – 408 с.
5. Гнатенко Є.П., Бурова Т.А. Основні підходи щодо розуміння сутності поняття «витрати» // Економічні науки. – 2014. – Вип. 5.2(101). – С. 33–36.
6. Гордієнко М.І., Гордієнко Н.М. Лісівничі властивості деревних рослин. – К.: Вістка, 2005. – 816 с.
7. Гордієнко М.І., Гузь М.М., Дебринюк Ю.М., Маузер В.М. Лісові культури. – Львів: Камула, 2005. – 608 с.
8. Гроздинський М.Д. Пізнання ландшафту: місце і простір. Монографія. – К.: Київський університет, 2005. – Т. 1. – 431 с.
9. Гудак В.А. Ландшафтний дизайн сучасного природного навколишнього середовища // Вісник ХДАДМ. – Харків, 2008. – № 11. – С. 46–55.
10. Гудим М.Г., Кудряченко О.П., Гринь С.О. Озеленення міських територій. Альтернативне озеленення // Молодий вчений. – 2016. – № 12(39). – С. 33–36.
11. Даниленко В.Я. Дизайн України у світовому контексті художньої проектної культури. – Х.: Колорит, 2005. – 244 с.
12. Денисик Г.І., Кравцова І.В. Садово-паркові ландшафти Правобережного лісостепу України. – Вінниця: ПП «Едельвейс і К», 2012. – 211 с.
13. Закон України «Про благоустрій населених пунктів» № 2807-IV від 6 вересня 2005 року (зі змінами) // Урядовий кур'єр від 19.10.2005 – № 198.

14. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія: навч. посіб. – К.: Вища школа, 2003. – 199 с.
15. Коваленко О.А., Чернова А.В., Шиян І.С. Планування та озеленення присадибних ділянок з використанням культури ехінацеї пурпурової (*Echinacea purpurea*) // Агробіологія. – 2013. – Вип. 10. – С. 148–154.
16. Крижанівська Н.Я. Основи ландшафтного дизайну. – Харків, 2001. – 204 с.
17. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць. – Львів: Світ, 2005. – 456 с.
18. Кучерявий В.П. Урбоекотологія. – Львів: Світ, 2009. – 360 с.
19. Кушнір А.І., Редько К.О. Особливості влаштування водних устроїв на різних типах садово-паркових об'єктів // Науковий вісник НУБіП України. Сер.: Лісівництво та декоративне садівництво. – 2013. – Вип. 187(1). – С. 119–126.
20. Охорона праці. Терміни та визначення. – К.: Держстандарт України, 1993. – 15 с.
21. Положення про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту: ДНАОП 0.00–4.26–96. – К.: МОЗ України, 1997. – 21 с.
22. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України // Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України. – К., 2006. – № 105.
23. Про затвердження Нормативів приживлюваності дерев і кущів при проведенні робіт з озеленення міст та інших населених пунктів України: Наказ Держкомжитлокомунгоспу від 25.02.2005 № 32. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0329-05>
24. Про охорону праці: Закон України. – К.: Основа, 1993. – 21 с.
25. Прокопчук В.М. Декоративне садівництво і квітникарство: навч. посіб. – Вінниця, 2009. – 169 с.
26. Протоєрейський О.С. Охорона праці: Практикум для студентів усіх спеціальностей. – К.: НАУ, 2001. – 82 с.

27. Шалімов М.О. Ландшафтна екологія: навч. посіб. для студ. екол. спец. вищих навч. закладів. – Одеса: Наука і техніка, 2012. – 372 с.
28. Шовковиця біла / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fitoapteka.org/herbs-sh/2291-morus-alba>
29. Дизайн ландшафту: благоустрій присадибної території / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://prooneday.xyz/landshaftnij-dizajn/idei-%20%20dizajnu/7368-dizajn-landshaftu-blagoustrij-prisadibnoi.html>
30. Колоніальний стиль / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://samdizajner.com.ua/kolonialnyj-stil.html>
31. Ландшафтний дизайн – нове обличчя двору [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу: <http://ogo.ua/articles/view/2013-04-23/39837.html>
32. Пори року: приватні ландшафти – проектування, виконання, догляд / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://poryroku.com.ua/prices.html>
33. Проектування ландшафтного дизайну [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: <http://leonbm.com.ua/blahoustrij/landshaftnyj-dyzajn/526>
34. Рокарій – кам'яний садок / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sad.ukrbio.com.ua/articles/2745>
35. Сад в англійському стилі – пейзажний стиль в ландшафтному дизайні / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://remontu.com.ua/sad-v-anglijskomu-stili-pejzazhnyj-stil-v-landshaftnomu-dizajni>
36. Садовий центр Greensad / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://greensad.com.ua/ua/info/>
37. Стилi ландшафтного дизайну / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://e-help.kiev.ua/stili-landshaftnogo-dizajnu/>
38. Стилi ландшафтного дизайну / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jak-zrobyty.pp.ua/3715-stil-landshaftnogo-dizaynu.html>
39. Тарас В.Я. Історичний аспект походження саду / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/21443/1/41-Taras-256-264.pdf>